

IN MEMORIAM

ZBIGNIEW ZUZIAK

Prof. dr hab. inż. arch.

Rzeszów University of Technology
Faculty of Civil and Environmental Engineering and Architecture
e-mail: zkzuziak@gmail.com

ARCHITEKTURA, SZTUKA, PIĘKNO — PAMIĘCI PROFESORA WOJCIECHA KOSIŃSKIEGO

ARCHITECTURE, ART, BEAUTY — IN LOVING MEMORY OF PROFESSOR WOJCIECH KOSIŃSKI

W Wielki Czwartek, 9 kwietnia 2020 roku, zmarł nasz Kolega i Przyjaciel — Profesor dr hab. inż. arch. Wojciech Kosiński. Pandemia sprawiła, że nie mogliśmy pożegnać Go na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie, gdzie spoczął w rodzinnym grobowcu. Jednak rola, jaką Profesor odgrywał w naszym środowisku architektonicznym i urbanistycznym, była tak znacząca, że — ze wszech miar — zasługuje na to, by Jego pamięć uczcić w sposób szczególny. Profesor Wojciech Kosiński był bowiem postacią wybitną. Siłą swej barwnej osobowości, żywym intelektem i wręcz tytaniczną pracą zaznaczył mocny i trwały ślad na wielu polach swej twórczości: architektonicznej, artystycznej, naukowej i pedagogicznej. Jako redaktor naczelny „Teki Komisji Urbanistyki i Architektury”, O/PAN w Krakowie, swą energią, uporem i konsekwencją w działaniu, przyczynił się do odrodzenia tego wydawnictwa i takiego rozwoju „Teki”, że dziś zajmuje ona mocną pozycję wśród czasopism naukowych, liczących się w dyscyplinie architektura i urbanistyka.

Piszę te słowa w imieniu Zarządu Komisji Urbanistyki i Architektury O/PAN w Krakowie. Naszym zdaniem trzy pierwsze słowa tytułu oddają dobitnie charakterystyczne rysy Jego sylwetki: profesora-architekta, miłośnika sztuki i miłującego piękno artysty. To właśnie piękno w różnych jego przejawach było bodaj najważniejszym wyznacznikiem twórczości Wojciecha Kosińskiego, zarówno na polu architektury, urbanistyki i architektury krajobrazu, jak i w Jego twórczości plastycznej: w rysunku, malarstwie, fotografii oraz — ostatnio — także w oryginalnych eksperymentach warsztatowych i kompozycyjnych w grafice. Można z pewnością powiedzieć, że Profesor Kosiński żył sztuką i pięknem w różnych jego przejawach: także pięknem muzyki i pięknem krajobrazu — zwłaszcza gór. Kochał góry jak mało kto i były one dla Niego źródłem niespożytej energii. To właśnie dzięki niej mógł tak heroicznie — i tak długo — walczyć z ciężką chorobą.

Profesor Kosiński należał też niewątpliwie do grona tych twórczych architektów, którzy artystyczne przeżywanie architektury i analityczne myślenie o architekturze w kategoriach estetycznych kojarzą z ideami, które na polu filozofii ujmuje się czasem wspólnym mianem jako: „Muzyka sfer”. Oznacza to bowiem przekonanie o pewnej analogii w prawach kompozycyjnych, jakie rządzą architekturą i muzyką. A Profesor Kosiński był miłośnikiem muzyki i był też niewątpliwie erudyta i w tej dziedzinie. To może właśnie dlatego Jego stosunek do tradycji można określić jako iście „Mahlerowski”. Bo to przecież Mahler powiedział, że *tradycja to nie pielęgnowanie popiołów a pielęgnowanie ognia*. Potrzeba mądrej i eleganckiej formalnie ekspresji tego, co ważne, była też charakterystyczną cechą Wojciecha Kosińskiego. I tutaj również nasuwa się skojarzenie muzyczne — tym razem w nawiązaniu do przekonań Brahmsa, który uważał, że *muzyka wyraża wszystko, co nie może być wypowiedziane, ale o czym nie można milczeć*.

Estetyczna strona osobowości Wojciecha Kosińskiego wywarła również silny wpływ na Jego

twórczość naukową. Jako profesor architektury i urbanistyki był autorytetem naukowym dużego formatu. Cieszył się powszechnym uznaniem niemal na wszystkich polskich uczelniach prowadzących kierunki nauczania architektura i architektura krajobrazu. Imponował erudycją, odkrywczością śmiało kreślonej syntezy i estetyczną wrażliwością spojrzenia. W nauce — podobnie jak w życiu — był zarówno romantykiem, jak i pragmatykiem potrafiącym przekonująco skojarzyć twórcze wątki architektury wzruszeniowej — wyniesione jeszcze ze szkoły swego mistrza, prof. Włodzimierza Gruszczyńskiego — z analizą rodem z oświeceniowego racjonalizmu.

Jako twórczy naukowiec, z imponującym dorobkiem publikacyjnym, i wspaniały dydaktyk, z własną szkołą naukową, był też szeroko znany w licznych uczelniach zagranicznych: w wielu renomowanych szkołach architektonicznych w Europie, Stanach Zjednoczonych, w Chinach i na kontynencie afrykańskim. Jako nauczyciel akademicki był wykładowcą uwielbianym przez studentów — zwłaszcza przez swoich licznych doktorantów. Jego wystąpienia na międzynarodowych konferencjach naukowych niemal zawsze stawały się wydarzeniami: urzekały barwnością i elegancją formy przekazu, a ich walory intelektualne

często ożywiały dyskusję. Inspirowały do dalszych poszukiwań (Kosiński, wykład online, 2018). W tym krótkim szkicu dotknąłem zaledwie kilku wątków charakteryzujących osobowość i dorobek twórczy Profesora Kosińskiego. Intencją tej mojej wypowiedzi jest — przede wszystkim — przedstawienie idei konferencji i monografii, w której znalazłyby się twórcze rozwinięcia tych trzech haseł: architektura, sztuka, piękno oraz różne narracje ukazujące potrzeby i możliwości ich wzajemnych powiązań. Wierzę, że w bogatym dorobku twórczym Profesora Wojciecha Kosińskiego uczestnicy proponowanej konferencji — a zarazem autorzy tekstów powiązanej z nią monografii — znajdą wątki, które mogą się stać pretekstem do własnych rozważań na ten temat. Ranga dokonań Profesora w pełni zasługuje, by takie interpretacje stały się wyrazem naszej wdzięczności za ten Jego wkład i pamięci o Nim.

– *IN MEMORIAM* –

prof. Zbigniew K. Zuziak,
przewodniczący Komisji Urbanistyki
i Architektury PAN, O/Kraków,
członek Komitetu Architektury i Urbanistyki PAN

ARCHITECTURE, ART, BEAUTY — IN LOVING MEMORY OF PROFESSOR WOJCIECH KOSIŃSKI

Our Colleague and Friend — Professor Wojciech Kosiński — passed away on Holy Thursday, on the 9th of April 2020. The COVID-19 pandemic prevented us from saying goodbye to Him at the Rakowice Cemetery in Cracow, where he was interred in a family tomb. However, the role that the Professor had played in our architectural and urban community was so significant that he deserves for his memory to be celebrated in a special way. Professor Wojciech Kosiński was an outstanding figure. With the strength of his colourful personality and lively intellect — and his titanic efforts — he left a strong and lasting mark on many fields of his work: be it architectural, artistic, academic or educational. As the editor-in-chief of ‘Teka Komisji Urbanistyki i Architektury PAN Cracow Branch, he contributed to the rebirth of this publication through his energy and consistency, allowing it to develop and take a strong position among significant academic journals in the architectural and urban planning discipline.

I write these words in the name of the Board of the Urban Planning and Architecture Commission of the PAN, of its Cracow Branch. In our opinion, the first three words of the title fully reflect the distinct outline of His figure: that of a Professor and architect, an enthusiast of art and an artist who loved beauty. It was beauty in its many forms that was the most important hallmark of Wojciech Kosiński’s work, both in the field of architecture, urban planning and landscape architecture, as well as in the visual arts: drawing, painting, photography, and lately also original technical and compositional experiments in graphics. We can confidently say that Professor Kosiński fully committed to art and beauty in their many forms: including the beauty of music and the beauty of the landscape — particularly the mountains. Few could equal His love of the mountains and they were a source of inexhaustible energy to Him. It is thanks to this energy that He was able to fight His illness so heroically and for so long.

Professor Kosiński undoubtedly belonged to the group of those creative architects whose artistic experience of architecture and analytical thinking about architecture in aesthetic categories bring to mind ideas that are sometimes called ‘Music of the Spheres’ in philosophy. It denotes a belief in a certain analogy in compositional principles that govern architecture and music. And Professor Kosiński was an enthusiast of music and an erudite in this

field. Perhaps this is why His attitude towards tradition can be described as truly ‘Mahlerian’. For it was Mahler who said that *tradition is not the cultivation of ashes, but the cultivation of fire*. The need for wise and formally elegant expression of important messages was always a distinct quality of Wojciech Kosiński. This also brings musical associations to mind: this time in reference to the beliefs held by Brahms, who believed that *music expresses everything that cannot be said, but on what we cannot remain silent*.

The aesthetic side of Wojciech Kosiński’s personality also strongly affected his academic work. As a professor of architecture and urban planning, he was a profound academic authority figure. He enjoyed widespread acclaim at all Polish universities that taught architecture and landscape architecture. He impressed others with His erudition, the innovation of His boldly outlined syntheses and aesthetic sensitivity of His outlook. In research — as in life — He was both a romantic and a pragmatist who could convincingly combine creative elements of emotive architecture — that He inherited from the school of His master, Professor Włodzimierz Gruszczyński — and an enlightened, rationalist analysis.

As a creative scholar with an impressive body of work and an excellent teacher with his own academic school, He was also widely known at numerous foreign universities in Europe, United States and China, as well as on the African continent. As an academic teacher, He was loved by students — particularly by His numerous doctoral students. His presentations at international conferences almost always became great events: they impressed with the flair and elegance of the form of communication and their intellectual value often stimulated discussion. They inspired further pursuits (Kosiński, online lecture, 2018).

In this short sketch I merely touched upon a number of elements that characterised the personality and body of work of Professor Kosiński. The intent of my statement is primarily to present the idea of a conference and monograph which would include creative extensions of these three concepts: architecture, art, beauty and the various narratives that display the needs and possibilities for their interconnectedness. I believe that the participants of the proposed conference and the co-authors of its associated monograph — will find themes in Professor Wojciech Kosiński’s body of work that can

become a pretext for their own ideas on the subject. The rank of the Professor's achievements fully deserves such interpretations to become an expression of our gratitude for His contribution and our memory of Him.

– *IN MEMORIAM* –

Professor Zbigniew K. Zuziak,
Head of the Urban Planning and Architecture
Commission of the PAN, Cracow Branch,
Member of the PAN Architecture
and Urban Planning Committee